

Riemuylioppilaan tervehdys
Pälkäneen lukio 1.6.2024, Mauri Iivonen

**Hyvät uudet ylioppilaat. Hyvä juhlayleisö.
Arvoisa rehtori, opettajat ja koulun muu henkilökunta.**

Vuonna 1974 kaikkiaan 47 uutta ylioppilasta valmistui tästä koulusta. Meitä on täällä mukana tuosta joukosta 26 juhlimassa teitä hyvät uudet ylioppilaat, ja myös muistelemassa menneitä.

Minulla on kunnia ja ilo onnitella teitä kaikkien riemuylioppilaiden puolesta.

Lisäksi tuomme nöyrän kiitoksemme opinahjollemme siitä, mitä se on meille antanut. Enää ei ole montaa silloisista opettajistamme kiitostamme vastaanottamassa.

On syytä kiittää myös aamuisesta tapaamisesta, kahvittelusta ja mahdollisuudesta päästä mukaan tähän juhlaan Pälkäneen yhteiskoulun ja lukion kiltaa, sen aikaisempaa puheenjohtajaa Risto Walleniusta ja nykyistä Erja Heikkilää ja koko johtokuntaa. Kiitos.

Vuoden 1968 Helsingin vanhan ylioppilastalon valtaus aloitti Suomessa koulu- ja demokratiavaiheen. Se näkyi myös Pälkäneellä. Äänestyksellä valitun kouluneuvoston tehtäväksi oli säädetty mm. valita koulussa käytettävät oppikirjat. Tulin valituksesi tuon ensimmäisen kouluneuvoston sihteeriksi. Muistan kauhistelleeni tilannetta, jolloin kesken intensiivisten kevään lukio-opintojen keskellä neuvostoon tuotiin nippu uusia historian oppikirjoja luettavaksemme. Niistä piti sitten valita tuleville oppilaille seuraavana vuotena käytettävä oppikirja. Luulenpa, että kirjanippu jäi useimmilta oppilasjäsenistä lukematta, ja ymmärsimme asiantuntemuksen merkityksen ja luultavasti olimme myös jotakin demokratian rajoituksista.

Arvon uudet ylioppilaat! Lukutaito maailmassa ei ole itsestäänselvyys. Onneksi lukutaitoisten määrä lieenee maailmassa lisääntynyt viime vuosina. Ja erityisesti tarvitsemme medialukutaitoa ja kriittistä ajattelua valeutisten käsittelyssä. Erityisesti maailman köyhimpien maiden naisille lukutaito ja oma ammatti on tärkeä. Koko perhe ja yhteisö hyöttyy ja tulee osalliseksi nimenomaan naisen ammatista. Naisten Pankin mukaan 30 €:lla voidaan saada ammatti naiselle kehittyvissä maissa.

Me täällä riemuylioppilasjuhlaamme viettävät synnyimme 1950-luvun puolivälin tienoissa. Suomi oli juuri päässyt taloudellisesti jaloilleen. Sotakorvaukset Neuvostoliitolle oli maksettu, säännöstelykortit poistettu, appelsiinit alkoivat ilmestyä keväisin kaappoihin. Suomi oli asuttanut yli 400 000 evakkoa lähinnä Karjalasta. Monet sodassa kotinsa menettäneet evakot löysivät uuden kodin ja asuinsijan myös Pälkäneeltä ja lähipitäjistä. Oma isäni tuli kaksi sotaa käytyään evakoksi Hauholle.

Meidän ikäluokkamme pääsi vähitellen osalliseksi ennennäkemättömästä elintason noususta. Demokraattinen kehitys yhteiskunnassa takasi koulunkäyntimahdollisuuden myös vähävaraisille oppilaille, kuten minulle. Luokkanousu oli mahdollista. Koulussa oli vapaaoppilaspaikkoja ilman lukukausimaksua, oli koulukuljetuksia, kouluruokailua, postiautoreittejä kyliltä kirkolle ja esimerkiksi Helmikkalan linja-autoliikenne. Minustakaan ei ollut pakko tulla pienviljelijää, metsuria tai maatyömiestä. Koulu, yhteiskunta ja sen rakentajat antoivat mahdollisuuden. Pälkäneen seudun lukio (kuten sen nimi silloin oli) antoi esim. minulle valmiudet päästä opiskelemaan lääkäriksi Turun yliopistossa. Tampereen yliopisto koulutti minut erikoislääkäriksi ja lääketieteen tohtoriksi. Opiskelujen alkaessa oli turvana valtion takaama opintolainajärjestelmä, jossa ei tarvittu enää naapurin isäntiä tai kummisetiä lainan takaaajiksi. Hyvinvointiyhteiskunta oli syntymässä.

Meillä oli 70-luvulla myös öljykriisi, teimme tarksvärkkipäiviä Biafran nälkäänäkeville ja murehdimme Vietnamin sotaa. Oli tietenkin myös omat nuoruuden kamppailumme, identiteettikriisimme ja rakkaushuolet. Läheskään aina elämisen suunta ei ollut selvä, olimme eksyksissäkin. Etsimme paikkaamme yhteiskunnassa. Kodista ja tutusta koulusta irtautuminen ei

ollut aina helppoa. Muistan itse yksinäisenä ihmetelleeni Turun torin laidan Wiklundin tavaratalon liukuportaiden kovaa vauhtia ja valojen paljoutta. "Suurkaupungin" valot ja humu huimasivat maalaispoikaa. Mutta kaikesta huolimatta jokainen meistä vuoden 1974 Pälkäneen ylioppilaista on löytänyt paikkansa. Havaintojeni mukaan myös ne, jotka hapuilivat koulunkäyntinsä kanssa, ovat onnistuneet elämässään! Se on lohdullista.

Hyvät uudet ylioppilaat, teitä on syytä nyt onnitella. Ansaitsette kiitoksen ahkeruudestanne. On syytä juhlaan.

Teillä on myös haasteita. Uskon, että ympäristöasiat, pandemian kaltaiset ilmiöt ja rauhattomuus Euroopassa huolestuttavat. Mutta teillä on keinot niiden asioiden ratkaisemiseksi. Ei ole syytä paniikkiin tai epätoivoon. Teillä on tietotekniikka, tekoäly, internet. Meillä oli koulussa vain nyrkkimonistuskone ja opiskelujen alussa tietokoneena vain mekaanisia reikäkortteja. Teillä on supertietokoneet, kielitaitoa, ihmissuhdetaitoja, kansainvälisiä kontakteja. Sosiaalista pääomaa. Myös taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa unelmianne ovat useimmilla teistä paremmat kuin meillä oli. Unelmoikaa, toteuttakaa unelmianne. Ongelmat voidaan ratkaista. Myös nuoruuden kriiseihin ja pohdintoihin on saatavissa apua tarvittaessa.

Hyvä juhlakansa! Pälkäneellä suunnitellaan parhaillaan uutta koulua. Kouluelämä ja usko tulevaisuuteen vaikuttaa siis vahvalta. Haluan vielä lopuksi siteerata säkeen Kalle Lassilan juhlarunosta, joka lausuttiin tämän koulurakennuksen laajennuksen vihkiäisissä syksyllä 1960.

"Mitä toivomme tänään? – ole korkea kaikella tavoin,
ole niinkin, että olet kaikille matala, avoin!
Päämääräsi olkoon opin selvyys ja ihmisyyys,
joita rakkaus tukee ja totuuden väkevyys!"